

«ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ»

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΒΟΝΙΤΣΑΣ

Επιβλέπων Καθηγητής: **ΦΩΤΙΟΣ ΜΠΟΣΜΟΣ**

Σχολικό έτος:2013-14

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ:

- Αυγουστή Σοφία
- Γκέκας Αναστάσιος
- Γκικδήμα Αντωνία
- Γουρούνας κωνσταντίνος
- Δριβάκου Αναστασία
- Ζάρος Κωνσταντίνος
- Καπότη Σταματία
- Καπότης Σωτήριος
- Καρατζή Κυριακή
- Κάχρος Κωνσταντίνος
- Κωστελέτος Δημήτριος
- Λάσκαρης Γεώργιος
- Λώλος Δημήτριος
- Μαμουτάι Γιονίντα
- Μαντζάνα Ευφημία
- Μάρης Αλέξιος
- Μασούρας Περικλής
- Μπρίνιας Σπυρίδων
- Παλμπάς Παρασκευάς
- Παλούκη Σταυρούλα
- Σκαμπαγιάννης Κωνσταντίνος
- Τσιλιγιάννη Λουκία
- Φερεντίνος Θεόδωρος
- Φούντας Θεόδωρος
- Χούσου Πολυξένη

Εκπαιδευτικός: Φώτιος Μπόσμος ΠΕ19

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το ζήτημα των πνευματικών δικαιωμάτων απασχολεί έντονα την σύγχρονη κοινωνία, ιδιαίτερα με την είσοδο του διαδικτύου στην καθημερινότητά μας. Το παραπάνω θέμα αποτέλεσε αντικείμενο της έρευνάς μας. Κατά την διάρκεια της αναζητήθηκαν πληροφορίες για το τι είναι τα πνευματικά δικαιώματα. Έγινε αναφορά στο νομικό πλαίσιο γύρω από αυτά. Ερευνήθηκε η επίδρασή του διαδικτύου στην πνευματική ιδιοκτησία και καταγράφηκαν συγκεκριμένοι τρόποι προφύλαξης την πνευματικής δημιουργίας. Επίσης καταγράφηκαν οι κανόνες που πρέπει να τηρούμε ώστε να σεβόμαστε την πνευματική δημιουργία των άλλων. Μελετήθηκαν αναλυτικά συγκεκριμένοι τομείς δημιουργίας και τέλος ερευνήθηκαν μέσω ερωτηματολογίου οι απόψεις των μαθητών γύρω από το θέμα των πνευματικών δικαιωμάτων ώστε να βγούνε απτά και μετρήσιμα συμπεράσματα για τη γνώση και την ενημέρωση που έχουν οι ερωτώμενοι για από το υπό εξέταση ζήτημα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- Τίτλος
- Μαθητές
- Καθηγητής
- Ορισμός
- Νομικό πλαίσιο
- Τι είδους έργα υπόκεινται σε πνευματικά δικαιώματα;
- Τι είναι το εκτελεστικό δικαίωμα;
- Διαδίκτυο και Πνευματικά δικαιώματα
- Τι είναι τα torrents
- Πώς δουλεύουν τα torrents;

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

- ✓ Πειρατεία στην μουσική
- ✓ Κατηγορίες
- ✓ Κυρώσεις από την καταπάτηση πνευματικών δικαιωμάτων

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ Προβλέπονται τα εξής
- ✓ Σφραγίδα γνησιότητας στις εικόνες
- ✓ Εικόνες με Άδεια Ελεύθερης Χρήσης

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

- ✓ Τι μπορεί να κάνει ο νέος συγγραφέας για να προστατεύσει το έργο του;
- ✓ Οδηγίες σύνταξης Βιβλιογραφικών Πηγών

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ - ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ

- ✓ Η πειρατεία λογισμικού
- ✓ Ορισμός του Ελεύθερου Λογισμικού
- ✓ Λειτουργικό Σύστημα Ubuntu- Δωρεάν
- ✓ Εφαρμογές Γραφείου open office Δωρεάν
- ✓ Antivirus- Avira Δωρεάν
- ✓ Επεξεργασία ήχου – Audacity Δωρεάν
- ✓ Players- VLC Δωρεάν
- ✓ Λογισμικό επεξεργασίας εικόνας-Δωρεάν
- ✓ Εκδόσεις trial

- Ερωτηματολόγιο που μοιράστηκε στους μαθητές όλων των τάξεων του Γενικού Λυκείου Βόνιτσας

- Συμπέρασμα ερωτηματολογίου

- Πηγές

ΠΡΟΛΟΓΟΣ/ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πνευματικά δικαιώματα ονομάζονται τα προσωπικά δικαιώματα των δημιουργών στο έργο τους. Το νομικό πλαίσιο καλύπτει τους δημιουργούς αναγνωρίζοντάς τους την κυριότητα στο πρωτότυπο έργο τους και απαγορεύοντας την χρήση του από άλλους, χωρίς την ρητή άδεια του δημιουργού. Τα πνευματικά δικαιώματα αναγνωρίζονται σε βιβλία, στον κινηματογράφο, στην μουσική, στα τραγούδια, στη φωτογραφία, στο διαδίκτυο, στο λογισμικό. Η γνώση του νομικού πλαισίου γύρω από το υπό εξέταση θέμα, τυχόν ελλείψεις, ο ρόλος του διαδικτύου σε σχέση με την πνευματική ιδιοκτησία καθώς και οι τρόποι με τους οποίους γίνεται κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων αποτελούν πεδίο έρευνας.

Ζητούμενο της εργασίας μας είναι η εξειδικευμένη μελέτη εκείνων των κατηγοριών δημιουργίας που σχετίζονται με την πνευματική κατοχύρωση και η κατανόηση της σημασίας που έχει: η διαφύλαξη/προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, ο σεβασμός στον δημιουργό και η τήρηση των κανόνων χρήσης του κάθε έργου με σκοπό την εξέλιξη της επιστήμης. Μέσα από την επί μέρους έρευνα, ανά κατηγορία καλλιτεχνικής δημιουργίας, έγινε συγγραφή πλήρους μελέτης γύρω από το σεβασμό των πνευματικών δικαιωμάτων και τους κανόνες κατοχύρωσης της πνευματικής ιδιοκτησίας σε κάθε δημιουργία.

Κατά τη διάρκεια του project έγινε έρευνα, συλλογή του κατάλληλου υλικού, αξιολόγηση των ευρημάτων, εξαγωγή του τελικού συμπεράσματος και τελική παρουσίαση του θέματος μέσω πολυμεσικής παρουσίασης με τα ευρήματα της έρευνας.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ/ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Το διαδίκτυο αποτελεί ένα κομμάτι της καθημερινότητάς μας. Πέρα από τα πολλά θετικά που έχει φέρει στη ζωή μας σίγουρα έχει επηρεάσει τομείς πνευματικής δημιουργίας. Η πληροφόρηση μέσα από το διαδίκτυο διευκολύνει την εξέλιξη της γνώσης όμως ταυτόχρονα εγείρει ζητήματα ηθικής γύρω από την καταπάτηση της πνευματικής δημιουργίας.

Οι χρήστες του διαδικτύου οφείλουν να σέβονται την πνευματική δημιουργία των άλλων, αλλά και να γνωρίζουν τρόπους κατοχύρωσης της δικής τους δημιουργίας. Η γνώση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων γύρω από το θέμα της πνευματικής ιδιοκτησίας δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την επιστημονική εξέλιξη. Η κοινωνία του διαδικτύου δεν είναι μια κοινωνία χωρίς κανόνες. Ο σεβασμός στα δικαιώματα του άλλου σημαίνει και σεβασμός στην δική μας δουλεία.

Ερευνητικά ερωτήματα που τα οποία κίνησαν την ομάδα στην διεκπεραίωση αυτού του project είναι τα παρακάτω:

- Τι είναι τα πνευματικά δικαιώματα
- Νόμος για τα πνευματικά δικαιώματα
- Κατοχύρωση πνευματικά δικαιωμάτων
- Επίδραση διαδικτύου
- Torrents
- Πνευματικά δικαιώματα μουσικής - Πειρατεία
- Πνευματικά δικαιώματα φωτογραφίας (Δωρεάν εικόνες, χρήση υδατογραφήματος)
- Πνευματικά δικαιώματα βιβλίου. Κανόνες σύνταξης βιβλιογραφίας. Κατοχύρωση βιβλίου
- Πνευματικά δικαιώματα λογισμικού (ελεύθερο λογισμικό-αναφορά σε ενδεικτικό ελεύθερο λογισμικό)
- Ερωτηματολόγιο στους υπόλοιπους μαθητές με ερωτήσεις γύρω από την ενημέρωση/γνώση που έχουν για το συγκεκριμένο θέμα

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ/ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Έγινε συζήτηση γύρω από το υπό εξέταση θέμα και παρατέθηκαν οι προβληματισμοί και οι προτάσεις των ερευνητών. Στη συνέχεια τα μέλη της ομάδας του project χωρίστηκαν σε 5 ομάδες. Κατά τη διάρκεια του project οι ομάδες συνεργάζονταν ανταλλάσσοντας απόψεις, ιδέες και παρέχοντας βοήθεια η μια στην άλλη. Κατά τακτά χρονικά διαστήματα οι ερευνητές κάθονταν σε κύκλο (αντικριστά ο κάθε μαθητής με τους υπόλοιπους συμμαθητές του) και παρουσίαζαν τα μέχρι εκείνη τη στιγμή ευρήματά. Η ίδια διαδικασία πραγματοποιήθηκε και στο τέλος του Project. Έγινε έρευνα και συλλογή πληροφοριών για τα πνευματικά δικαιώματα.

Καταγράφηκε υλικό για το τι είναι τα πνευματικά δικαιώματα, για το νόμο για τα πνευματικά δικαιώματα, για την κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων και για τη γενικότερη επίδραση διαδικτύου (download - torrents). Έγινε εξειδικευμένη μελέτη εκείνων των κατηγοριών δημιουργίας που σχετίζονται με την πνευματική κατοχύρωση όπως είναι: Τα πνευματικά δικαιώματα μουσικής (πειρατεία στη μουσική), τα πνευματικά δικαιώματα στη φωτογραφία (δωρεάν εικόνες, χρήση υδατογραφήματος), τα πνευματικά δικαιώματα βιβλίου (κατοχύρωση βιβλίου, κανόνες σύνταξης βιβλιογραφίας), τα πνευματικά δικαιώματα λογισμικού (ελεύθερο λογισμικό - εκτενής αναφορά σε ελεύθερο λογισμικό)

Μετά από συζήτηση μεταξύ των μαθητών γράφτηκαν μια σειρά από ερωτήσεις και επιλέχθηκαν αυτές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν σε ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε στους μαθητές (Α' , Β' , Γ' λυκείου) ακολουθώντας στρωματοποιημένη δειγματοληπτική μέθοδο και στη συνέχεια τυχαία δειγματοληψία πάνω στα δείγματα. Έγινε μια πρώτη μελέτη στις απαντήσεις που δόθηκαν. Στη συνέχεια καταγράφηκαν τα αποτελέσματα στο excel ώστε να γίνουν οι στατιστικοί πίνακες και να εξαχθούν συμπεράσματα. Μέσα από ερωτηματολόγιο μελετήθηκαν οι απόψεις των μαθητών ώστε να έρθουν στην επιφάνεια τυχόν τάσεις που βρίσκονται στην σωστή ή στη λάθος κατεύθυνση.

Τέλος όλες οι ομάδες αφού συγκέντρωσαν το υλικό τους παρουσίασαν τα ευρήματά τους στις υπόλοιπες. Μέσα από συζήτηση όλων των ερευνητών του project, αξιολογήθηκε το υλικό και δημιουργήθηκε παρουσίαση όπου παρατίθενται τα ευρήματα της έρευνας και τα συμπεράσματά της. Επίσης γράφτηκε η τελική ερευνητική έκθεση

Μέσα που χρησιμοποιήθηκαν

- ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
- ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
- ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
- ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ (βιντεοπροβολέας)

Επίσης σαν οδηγό κατά την διάρκεια της έρευνα είχαμε

-ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΣΤΟ ZUNAL (Δημιουργήθηκε ειδικά για το συγκεκριμένο Project, με σκοπό την καθοδήγηση των μαθητών και βρίσκεται στην διεύθυνση

<http://zunal.com/webquest.php?w=218506>

Τέλος η εργασία και η ερευνητική έκθεση δημοσιεύτηκαν στην ιστοσελίδα του ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΒΟΝΙΤΣΑΣ <http://lyk-vonits.ait.sch.gr/autosch/joomla15/>

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Ενημέρωση γύρω από το θέμα της πνευματικής ιδιοκτησίας
- Συνειδητοποίηση της ιδιαίτερης σημασίας που έχει ο σεβασμός της πνευματικής δημιουργίας
- Γνώση της σωστής χρήσης παραπομπών, σύνταξης βιβλιογραφίας
- Κανόνες αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο
- Γνώση του τρόπου κατοχύρωσης του έργου μας
- Συνέπειες/ επιπτώσεις λογοκλοπής, πειρατείας

Μέσα από τη διερεύνηση έγινε κατανόηση κανόνων που πρέπει να τηρούμε σύμφωνα με το σχετικό νομικό πλαίσιο, τις συνέπειες που έχει η μη τήρηση του νόμου που διέπει την πνευματική ιδιοκτησία και αναζητήθηκαν εναλλακτικές (πχ ελεύθερο λογισμικό, ελεύθερες εικόνες) που υπάρχουν. Όλα τα ευρήματα της έρευνας καταγράφηκαν σε 45 διαφάνειες ενός αρχείου PowerPoint το οποίο παρουσιάστηκε στους υπόλοιπους μαθητές του σχολείου και δημοσιεύτηκε στο site του Γενικού Λυκείου Βόνιτσας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ας αναλογιστούμε τον κόπο κατά την δημιουργία ενός πνευματικού έργου. Την ανεκτίμητη αξία που έχει η προσωπική μας δημιουργία. Πόσο απογοητευτικό και αθέμιτο είναι να δούμε το οποιοδήποτε προσωπικό μας έργο υπογεγραμμένο από κάποιον άλλο. Η δημοσιοποίηση του έργου μας το θέτει στη διάθεση όλων χωρίς να σημαίνει όμως και απώλεια της κυριότητας μας σε αυτό. Ο σεβασμός των κανόνων γύρω από τα πνευματικά δικαιώματα του δημιουργού δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την περαιτέρω δημιουργία και έρευνα. Όπου υπάρχει πνευματικό δικαίωμα υπάρχει αντίστοιχα και υποχρέωση από όλους μας να το διαφυλάξουμε.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ/ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

Έγινε ομαδική εργασία με πνεύμα συνεργασίας και αλληλοβοήθειας. Το τελικό έργο είναι αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας. Στο συγκεκριμένο project έγινε συνεργασία με τους υπόλοιπους μαθητές του σχολείου οι οποίοι κλήθηκαν να συμπληρώσουν ερωτηματολόγιο ειδικά σχεδιασμένο γι αυτούς. Όταν χρειάστηκε ο καθένας συμπλήρωνε και βοηθούσε με τις γνώσεις του όποιον είχε ανάγκη. Ο τρόπος εργασίας μπορεί να παρομοιαστεί σαν τον τρόπο που εργάζεται ένας ερευνητής ενός σύγχρονου ερευνητικού κέντρου ή σαν ενός δημοσιογράφου/reporter. Η συζήτηση με κάποιον δημιουργό πχ συνθέτη, στιχουργό, συγγραφέα θα μπορούσε να βοηθήσει στο να αντιληφθούμε τον τρόπο που αντιλαμβάνεται το προσωπικό του έργο, αλλά και τις σκέψεις του σε περίπτωση «κλοπής» της δημιουργίας του.

ΠΗΓΕΣ

<http://atheativia.psichogios.gr/2014/01/blog-post.html>

<http://www.stefaniasouli.gr/prophil/>

<https://www.youtube.com/yt/copyright/el/what-is-copyright.html>

<http://www.ifpi.gr/mission/piracy.htm>

http://www.aepi.gr/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=57&Itemid=94&phpMyAdmin=0b936cdc74e1dbe127e0c3f66a21174e#10

<http://www.gnu.org/philosophy/categories.el.html>

<http://www.gnu.org/philosophy/free-sw.el.html>

<http://www.foebus.gr/stcontent.asp?catid=16>

<http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/thesis/>

<http://www.flaticon.com/>

<http://www.ubuntu.com/>

<http://www.openoffice.org/el/>

<http://www.avira.com/en/avira-free-antivirus>

<http://audacity.sourceforge.net/?lang=el>

<http://www.videolan.org/vlc/>

<http://www.photoscape.org/ps/main/index.php>

http://www.bloggertips.gr/2009/12/blog-post_10.html

<http://www.microsoft.com/hellas/piracy/what.aspx>

<http://sxoleio.eu/>

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟ PROJECT ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ 2013-14 - ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΦΩΤΗΣ ΜΠΟΣΜΟΣ

1. Γνωρίζετε τι είναι τα πνευματικά δικαιώματα?

ΝΑΙ

ΟΧΙ

2. Γνωρίζετε τους νόμους που ισχύουν για τα πνευματικά δικαιώματα?

ΝΑΙ

ΟΧΙ

3. Θα παραβιάζατε τα πνευματικά δικαιώματα για προσωπικό σας συμφέρον?

ΝΑΙ

ΟΧΙ

4. Πόσο πιστεύετε ότι έχει επηρεάσει το διαδίκτυο τα πνευματικά δικαιώματα?

ΚΑΘΟΛΟΥ

ΛΙΓΟ

ΠΟΛΥ

5. Γνωρίζετε τι εννοούμε με τον όρο "σπασμένο λογισμικό"?

ΕΛΕΥΘΕΡΟ

ΧΑΛΑΣΜΕΝΟ

ΠΑΡΑΝΟΜΟ

6. Πιστεύετε ότι είναι νόμιμο να κατεβάζετε σπασμένα προγράμματα?

ΝΑΙ

ΟΧΙ

7. Θα εγκαθιστούσατε/κατεβάζατε σπασμένα προγράμματα στον Η/Υ ?

ΝΑΙ

ΟΧΙ

8. Γνωρίζετε πως κατοχυρώνονται τα δικαιώματα ενός συγγραφέα αφότου γράφει ένα βιβλίο?

ΝΑΙ

ΟΧΙ